

lilla ordboken utaf ett sammandrag af andra personers ordsamlingar, gjorda utan all gemensam plan och ej heller ens omskrifna med följdriktig rättskrifning. Många af de meddelade orden äro också numera föråldrade. Der jag stundom upptagit några ord efter Ihre, är källan angifven. På ett par ställen i ordbokens början har detta ej egt rum, och jag har vid närmare efterforskning sedermera funnit att uppgiften ej varit fullt riktig, hvadan nödig rättelse härutinnan vid arbetets slut kommer att meddelas. År 1782 utkom i Stockholm *Dialectus Vestrogothica* af *Sv. Hof*, 8:o, 334 sidor; ett ganska godt arbete, ehuru blott upptagande ett par af det särdeles skiftande och fornartade vestgötamålet, hvaraf de allraflesta orden ännu äro vid fullt lif. Åtskilliga har jag, oaktadt flitig efterfrågan, ej lyckats återfinna; andra åter höra till eller äro blott ett vårdslöst uttal af riksmålet, hvadan de af mig uteslutits. I *C. J. L. Almqvists* svenska språklära, Stockholm 1840, 8:o, innehåller 13:de kapitlet samlingar ur 10 svenska landskapsmål, sidd. 237—472. Ordsamlingarne från de flesta häri upptagna munarter äro för det mesta blott rena aftryck efter Ihre, Hof och andra tryckta källor, ehuru till en del mycket slarfviga eller stympada. En liten ordlista ur skånemålet (sidd. 263—276) af lektor *G. Andersson* i Lund är dock tämligen felfritt återgifven. Deremot är det att beklaga att den utförligaste och viktigaste samlingen, näml. om Gotlands-målet af *C. Säve* (sidd. 404—472) ganska illa medfarits, i thy att den meddelade handskriften blifvit ändrad eller sammandragen, hvarjemte ordlistan lider af svåra och vilseledande tryckfel, så att flera ord allsicke eller med stor svårighet kunna igenkännas. I *C. Molbechs* *Historisk Tidskrift*, 4:e bandet, Köpenhamn 1843, sidd. 187—252, finnes intagen en afhandling af *C. Säve*: "Bemärkningar over öen Gotland, dens indbyggere og disses sprog", men den språkliga delen af ifrågavarande afhandling är tillfölje af de många influtna tryckfelen nästan obrukbar. En *ordbok öfver Helsingdialekten* utgafs af *C. J. Lénström* i Uppsala 1841, 4:o, 42 sidor och innehåller hufvudsakligen de anteckningar af Helsinge-ord, som rektorn vid Gefle lärdomsskola *P. Boling* infört i ett med mellansatta blad för sedt exemplar af Ihres dialektlexikon. Flera af de upptagna orden äro numera föråldrade, andra åter oriktigt återgifna eller

genom tryckfel vanställda, såsom jag vid denna ordlistas genomgående i Helsingland funnit, till följe hvaraf jag derur ej ansett mig böra återgifva andra ord än dem jag sjelf i landskapet hört eller genom andra, med munarten förtrogna personer, vid förfrågningar sedermera funnit vara brukliga och tillförlitliga. I senare tider hafva erhållits goda och tillförlitliga tryckta källor till några munarter, nämligen *Ordbok öfver Halländska landskapsmålet* af *P. Möller*, Lund 1858, 8:o, 231 sidor, och *Ydremålet* eller folkdialekten i Ydre härad af Östergöthland, af *Leonhard Fr. Rääf*, Örebro 1859, 8:o, 126 sidor. I skriften *Ur Nerikes folkspråk och folkklif* af *G. Djurklou*, Örebro 1860, har utgifvaren, sidd. 1—34, meddelat en god ordlista från Östernrike och af föreningen för Nerikes folkspråk och fornminnen har år 1861 i Örebro utgifvits *Allmoge-Ord i Vestra Nerikes bygdemål*, samlade af *Herman Hofberg*, sidd. 16—77, hvilka innehålla tillförlitliga bidrag till kännedom af dervarande munart. I några akademiska afhandlingar äro ordlistor meddelade af *O. U. Arborelius* för Dalarne, Upps. 1813; af *G. O. Hylltén-Cavallius* om Värends-målet (till början af bokstafven L), Upps. 1839; af *J. E. Vahlström* om Upplandsdialekten (16 sid.), Upps. 1848; af *F. Unander*, Allmogemålet i södra delen af Vesterbottens län, Upps. 1857, 8:o, 47 sid.; af *C. R. Cimmerdahl*, Några upplysningar om folkspråket i Blekinge, Lund 1859, 8:o, 32 sidor; af *T. Viberg*, om Skånemålet, Lund 1860, 16 sidor. Vi hafva dessutom några tryckta ordlistor: *Försök till ordbok öfver Medelpads allmogemål* af *N. D. Augustin*, Östersund 1861, 4:o, 14 sidor (bokst. A—J); hos *A. Hülphers* för de norra landskaperna; hos *A. Fernow* för Vermland; hos *Cralius* för Kalmar län; hos *A. Holmberg* för Bohuslän; hos *A. Lignell* för Dalsland; hos *Axelsson* för vestra Dalarne; hos *J. Allvin* för Vestbo härad i Småland; hos *H. P. Klinghamer* för Skåne. Ett litet, men viktigt och särdeles upplysande arbete är *De starka verberna i Dalskan och Gotländskan* af *C. Säve*, Upps. 1854, 27 sidor, 8:o. I *J. E. Rydqvists* Svenska Språkets lagar meddelas flera noggranna underrättelser om våra landskapsmål. Beträffande svenska munarterna i Finland finnes en i finska vetenskaps-societetens handlingar tryckt afhandling *Om svenska språkdialekten i Nyland* af *A. J. Hipping*.